

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an 8 coroane
 „ 1/2 „ 4 „
 „ 1/4 „ 2 „
 Prețul unui număr 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Constantin Burdia.

Administrația : Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să inapoiază.

LIMBI DE FOC.

... Soarele își urcă cărarea sa mai strălucitor, decât altădată; natura e în pompoasa haină de vară. Zefirul adie lin și stâmpără dogoreala căldurii, iar omul retras la umbră admiră atotputernicia dumnezeiască, gustând plăcuta tihnă a meditației nostalgice.

... Zorile le vestește corul cântărețelor paseri ca și un preludiviu la marea sărbătoare a pogoririi Duhului sfânt.

... Clopotele bisericilor dreptcredincioase se cutremură la acordurile majestoase ale dangătului de clopote, căci în limbi de foc se pogoară Duhul divin în sufletele oamenilor.

... E sărbătura străformării sufletești: lăuntru omeniei se primenește.

Doar în pribeaga-i cale omeniei vecinic are lipsă de idealuri, după cari aleargă. În aceasta constă lupta după fericire. Vecinic întrezărește omul naimea sa limanul liniștii sufletești, spre care atâți vângioși și harnici văslași au cârmuit și îndreaptă încă naia aspirațiilor noastre. Și în lupta aceasta uriașă omul are lipsă de ajutorul Dumnezeirii, pentruca să nu obosiască, pentruca măreția idealului să nu-l covârșiască la mijlocul drumului.

... Între pescarii omeniei se pogorî odinioară Duhul sfânt să le întărească nizuințele nobile de a învăța lumea, se pogorî în chip de limbi de foc luminându-le înainte pentru a cu-

noaște calea și încălzindu-le sufletul pentru idealuri. . .

* * *

De picurii luminei are lipsă vecinic omenimea pentru a putea străbate și răsbate întunericul.

Căci sunt diferite în cursul veacurilor ideile, curentele sociale, culturale politice, cari au îndreptat omenimea. Idealul par'că se schimbă. Deși dacă îl privim mai de aproape, scopul, baza idealului e unul și același. Numai de primineală e lipsă, după cum își schimbă cineva hainele, dar prin aceasta nu s'a schimbat sufletul omului.

Căci să venim mai aproape de ținta bunăoară a politicii românești: asigurarea unui viitor mai fericit neamului nostru.

Două sunt azi taberile: una, de care se ține mai mult trecutul nostru: fost-au la noi bărbați de frunte, cari au crezut, că vis-à-vis de Unguri, luptându-ne contra lor putem să ne câștigăm drepturi. Și politica aceasta și-au îmbrăcat-o în haină mândră de fraze frumoase, de lozince eufonice. Dar mai departe de fraze n'au mers.

S'au făcut instrumentele politicii vieneze, care credea și crede și azi, că numai despărțindu-le poate domni peste multe neamuri, ce-s în țara noastră. Credeau, că luptă pentru ei, deși de fapt se înhămaseră la carul intereselor austriace.

Prezentul ne arată, că politica aceasta în începuturile ei chiar a fost greșită. Șaguna, marele arhieru, a

fost singurul, care s'a știut folosi de o epocă politică. Prin un anumit tact a câștigat drepturi neamului nostru.

Dar cursul vremii s'a schimbat. Venind compromisul dela 67, adecă împăcarea dinastiei cu Ungurii, trebuia să se schimbe și felul politicii noastre. Pentru o politică nouă însă trebuiau oameni noi.

S'au aflat un Gosdu, Gall, Serb.

Dar mai mare a fost tabăra celor ce ținea morțiș la politica de pe Câmpul libertății, ai cărei epigoni sunt porecliții naționaliști de azi, cari nici acum nu pricep, că alta e situațiunea în zilele noastre. Istoria se schimbă. Trecut-au fazele politice, carin'au fost folosite spre binele nostru de cei ce de sine fără întrebarea nimăruia se cocoșaseră la conducerea neamului nostru.

Bancrotul politicii vieneze, care dela împăratul își așteaptă mântuirea, se poate vedeă însă azi pe toate terenurile la noi, care nu peste mult se va desăvârși.

Tot mai tare se ridică noul partid politic, care propovăduiește pacea cu Ungurii. Trebuințele neamului nostru cer o apropiere, care o vād bucuroși și partidele guvernamentale.

Foile speculante, poreclite naționaliste față de noul curent, sbiară, dar în zadar.

Căci limbi de foc pogoritu-s-au în inimile românești, cari cer cu insistență schimbarea situațiunii. Drept aceea și va fi.

CHEAG pentru strângerea brânzei, garantat nestricăcios se află în formă de esență

(în sticle) și în pravuri la

„SEVERINEANA“ societate comercială pe acții în CARANSEBEȘ.

Rolul femeii.

În dezvoltarea omenimei, în societate femeia își are rolul său. Cea mai frumoasă chemare a femeii e de a fi soție credincioasă și mamă bună. Copilul doară din brațele mamei își începe dezvoltarea și asupra înclinărilor și dezvoltării ulterioare cea mai mare influență o are mama.

Istoria ne dă destule dovezi, că în diferitele timpuri au existat femei, cari au desconsiderat chemarea, spre care femeia a fost destinată de Creator și s'au folosit de toate ocaziunile și mijloacele, ca să iese la suprafață, să impună și să conducă. Prin aceste dăruri pline de vanitate mult rău s'a adus omenimei.

Avem și noi în Caransebeș o femeie fără astâmpăr, carea nu ține cont de rolul femeii în societate, nu ține cont de originea ei dela Armeniș, nu ține cont de împrejurări, ci caută să se redice calumniind și batjocurind pe cei vii și morți. Nimic nu e sfânt înaintea acestei femei, nici un mijloc prea nepotrivit pentru a trece în fața noastră de conducătoare.

Rolul acesta și-l arogă la noi Dna Elena de Jacobici, fost Elena Popoviciu. Născută din părinți săraci dela Armeniș această femeie s'a măritat după fostul căpitan Popoviciu și datorințele de soție și-le-a împlinit în astfel de mod, că acum din Popoviciu

a ajuns iarăși la numele familiar. Deja acesta ar fi un motiv, ca Elena Jacobici să nu se avânte la rolul de conducătoare a unei Reuniuni de femei, pentru că în fruntea femeilor noastre poate sta numai o doamnă, carea poate în toate privințele servi de model celorlalte femei. Nu ne ocupăm pe larg cu această parte slabă a Elenei Jacobici, căci cine voește să aibe idei clare n'are decât să cetească actele de divorț și sentințele dela judecătorie, deși am avea îndreptățirea să scoatem unele altele la iveală pentru că Dsa își arogă dreptul nu numai de a sta în fruntea femeilor noastre, ci și de a da directivă comitetului parochial și consistoriului diecezan.

Această femeie a publicat mai zilele trecute o broșură din incidentul iubileului societății femeilor române. Nu dragostea pentru reuniune a condus-o pe Elena Jacobici și consoții (înreverențații bancrotați în cele morale. Nota culegătorului) la scrierea broșurei, ci dorul de a împrășca cu noroi în multe persoane, căci au avut rol conducător în viața poporului românesc din această parte a țării noastre, dar n'au avut norocul să fie pe placul Elenei și să trăească din străicuțele cu ouă ale bieților țărani români.

Nu ne împedecăm în faptul, că broșura este scrisă cu scopul vădit, ca să atace pe Dl C. Burdia, pentru

că Dsa stă cu mult prea sus pentru ar fi ajuns de împrășcături de noroi ale fostei doamne Popoviciu, ci trebuie să ne indignăm, că în broșură se atacă cu o obrăznicie ne mai auzită persoane ca Vădrariu, Cuțescu, Ionaș și Nemoian, cari deja au trecut la cele eterne și nu mai au putința a se apăra față de împrășcările ei, tocmai cum nu s'a putut apăra nici reposatul căpitan Popoviciu în procesul de divorț, reînviat după moartea sa. Este cea mai nerușinată procedură să ataci pe cei morți și să afirmi despre ei lucruri, pe cari cu nimic nu le poți dovedi, să pui în gura celor morți cuvinte, pe cari ei poate nici nu le-a vorbit, să le atribui fapte, pe cari ei nu le-au săvârșit. Și mai vârtos nu e frumos și cinstit, ca o femeie să comită astfel de lucruri, căci dela femeie dedați suntem să așteptăm modestie, gingășie și simț mai nobil.

Nici prin gând nu ne trece să-i dăm fostei doamne Popoviciu importanța, după care ea râvnește; noi toți o cunoaștem; știm că numai lipsa de ocupațiune, vanitatea și prostia gardei înreverendate o împing la lucruri nepotrivite pentru firea unei femei, dar că și lumea din afară și mai vârtos cei dela foile românești să aibă ocaziune a cunoaște adevăratul motiv, care o îndeamnă a lovi în președintele comunității de avere Dl C. Burdia, ne ocupăm cu cele petrecute

FOIȚA.

IER TARE...

Se înserase. Dela câmp, spre sat, plugarii se întorceau grăbiți, îngânând într-o doare cântece vechi, uitate. Stoluri, stoluri de păsărele treceau ca gândurile prin văzduhul albastru, în ciripiri, vesele duioase. În aer plutea miros fraged de pădure, de iarbă verde, de violele. Ca un sol de pace, d'asupra văilor luceafărul răsărise zâmbind; iar peste cuprinsuri, umbrele nopții se cerneau din nemărginirea țărilor, tot mai adânc, mai tamic...

Satul ațipise demult; nici o mișcare, nici un semn de viață pretutindinea. Un vând nebunatic doar se juca printre ramurile cireșilor încărcăți de floare, împrăștia un parfum adormitor, apoi se pierdea într'un suspin molcom.

Târziu, un zvon, așa ca o hohotire de rău căzut după înălțimi neliniști tihna stăpânitoare a nopții. Ca în vis, câini prinseră a hămăi. De sus din turla bisericeii, o cucuvae țipă înfiorător și jalnic.

Mai încet, mai târziu... sgomotul se apropia de răspântia satului, în zângăniri de fier și în amenințări haine. O ceată înarmată cu topoare, securi și coase, ca niște umbre

rătăcitoare trecu pe drumul prăfuit, și se coborâ pe valea, către moara „Cerbului“... „Să nu-l cruțăm, măi! pe câinele ăla... m'ați înțales?... E crud... El ne-a lăsat săraci lipiți pământului. Și nu avem somn, nu avem pace... Ne-a luat ce bruma agonisiserăm în ani de zile, în ani de suferință. Ne-a aruncat moarte vremelnică în cămine: și ca o furtună vajnică, se năpustește în miezul zilei albe la câmp, ne ia boii din plug, și piere ca o nălucă afurisită. Amar blestem căzū pe satul ăsta!“ He!... He!... apoi să ucidem fiara ticăloasă, să-i sfărâmăm capul, iată-i leacul!... strigară toți într'un glas de cutremură țarinele dinprejur. În sufletele lor apăsate de dureri, clocotea dorul răzbu-nărei, negrăit de mâniaș. Și aveau dreptate.

Mult amar de vreme eră de când Mihnea Trăsnilă, le adusese în cămine zile triste străbătătoare de necazuri. Prinusul muncii lor eră jăfuit, prădat fără milă! ba adesea, bietul om în pricină, căutând a să apără, cuțitul tâlharului îi pătrundeă pieptul. În urmă, o casă întregă rămânea în viforul desnădejdei... Dăduseră ei o jalbă ocăruierei, dar... lucru ciudat... nu le făcuse nimic temeinic. Așa e când e dat omului să pată amarul, și pace!...

Iată-i însă, în noaptea asta, hotărâți să îl pândească în dosul morii, din poala satului, și să-i plătească drept cinstea pe care el

nevrednicul, li-o hărăzise cu atâta belșug tuturoră... Știau ei bine pe unde se strecură șearpele... și de aceea se tot duceau năvalnic în bătea drumului lui Mihnea, — năpasta satului lor! „Auzi el... om de oameni pricopsiți și buni ca cerul... să iasă în codru să umble ca un zănat pe căi necunoscute, pustii, după jaf și moarte! Ce viață 'i aceea, măi fraților?... Spuneți? Să-l plângem! E un pierdut; o ființă fără Dumnezeu, fără lege... Până mai eri eră în mințile lui. Numai Dina lui Toader Cătană să-i poarte păcatele. De când l-a înșelat, s'a zăpăcit, s'a dus... D'a nu-i vorbă că nici ei nu i-a fost fiind d'a bună... Acum de, zace în țintirim și sufletul ei se întrupează în vedenie cumplită, de nu poți trece sara, dela arat, pe acolo cu inima senină... În sfârșit după mine, eu zic să-l prindem, să-l dojenim cum trebuie, părintește; să-i arătăm calea cea plină de roade și adevăr. Și, numai astfel mielul se va înturna iarăși în mijlocul stănei...“

— „Ce?... Noi nu vrem povețe; câinelui rău îi trebuiește lovitură năprasnică...“

— „Apoi, dacă așa vi 'i șaga, rămâneți cu bine Eu nu pot să purced înaintea... Și Ion Răduță, se întoarse, și dispărū curând în negurile dese ale câmpiilor.

Ceata porni mai departe. Figurile lor păreau îngrozitoare, de nerecunoscut; în răs-

în timpul, când postul de președinte al comunității de avere eră vacant.

După moartea fostului președinte Ilie Curescu, înțelepții matadori, prota Mihai Popoviciu și avocatul Hațeg, cari în 30 de ani, cât au stat în comitetul comunității de avere, au îmbătat lumea românească cu apă rece și grănicerul numai după pedepsele silvanale mai știa de existența comunității de avere, se interesau de noul președinte. Și atunci s'a întâmplat minunea minunilor, că oameni bătrâni, cu minte, conducătorii poporului românesc au ședințele de consfătuire sub presidenția Elena Jacobici, fost dna Popoviciu. La aceste mai lua parte și înțeleptul director al „Drapelului“ Dl Dr. V. Braniște.

Așa au ajuns afacerile comunității de avere în mâinile unei femei, și bărbați bătrâni și tineri, cari voiau să ferească poporul românesc, se lăsau seduși de sfaturile viclene ale Elenei Iacobici. Comisiunea de trei (M. Popovici, N. Marin și T. Hațeg) candidase la postul de president pe dl maior Stoianel, iar Elena Iacobici, în casa căreia s'au ținut consfăturile, lucră pe la spate pentru interesele familiare. Avea adecă această femeie un frate colonel în penzie și însuflețirea ei pentru cauzele comunității de avere eră atât de mare, pentru că voia să vadă acolo pe fratele său, ca apoi ea să conducă comunitatea de avere.

Să nu lungim vorba. Pe timpul, când frământările erau la culme, când la aparență și ea, ca presidenta comitetului național ad hoc, lucră pentru reușita dlui Stoianel, din capul, peana și mai ales din dragostea de neam și desconsiderarea intereselor personale sau familiare, a ieșit următoarea epistolă: „Mult Stimat Domnule părinte! Vineri în 24 Iunie s'a ținut aici o ședință intimă și frunțașii de aici au ales pe domnul protopop Miloș Popovici, colonelul Nicolae Marin și pe fratele meu ca conducători ai cauzei comunității de avere, ca s'o scoatem din mâinile reprezentanței neimpădurite. (Da prota Miloș de când eră împădurit??!! Nota culegătorului).

Acești 3 domni au primit sarcina să influențeze reprezentanța comunității de avere, ca să nu se lase sedusă la proxima adunare generală și pentru aceasta au cerut lista celor îndreptățiți dela comunitatea de avere.

Nici nu li-s'a putut da aceasta, până iată, că ne pomenim (și ea!! nota culegătorului) așa, ca din senin cu venerabilul protopop al Orșovei, care a alergat să ne comunice următoarele: Se sice, că la poruncă — au început notarii să înduplece pe reprezentanți ca să subscrie declarațiuni, că ei în proxima adunare generală vor vota cu Burdia de președinte.

Un reprezentant de omenie a aler-

gat la Orșova să se întrebe, și acolo a primit răspuns, că la nici un caz să nu se deoblige la nimic.

Protopopul a depeșat la Almaș, ca acolo să se lumineze reprezentanții comunității de avere și lui Burdia la nici un caz să nu i-se deee votul.

Acum e lucrul incurcat.

Fratele meu, precum știți, după lista împăduritorilor a putut fi ales de președinte și mie îmi eră ușor în Februarie să înduplec oamenii să-l aleagă, însă drept îți spun, nu avusesem încă statutele comunității de avere și nu cunoșteam drepturile noastre, bazate pe codicele civil. Când mi-au picat în mână, am și făcut broșura, care Vă este cunoscută. (Ce păcat, că fratele Elenei n'a ajuns președinte. Cul.)

Acum ar fi de lipsă să fie fratele meu reprezentant al comunei... ca să poată pași în adunarea generală cu apărarea cauzei și DVoastră să-l puteți alege de președinte...

...Azi iară au ținut domnii o conferință și s'au hotărât să facă apeluri către reprezentanți, ca să nu se lase seduși.

Drăgălina nu poate fi ales, de oarece ce dânsul se ține de sistemul cel vechiu, cu care trebuie s-o rupem. Protopopul Orșovei și și avocatul Hațeg recunosc acum, că ținuta dlor a fost greșită și trebuie acum îndreptate cu toate puterile, care ne stau dispoziție.

Fratele meu e decis să meargă chiar și până la Maiestatea Sa...

Acuma am pus astăzi întrebarea protopretorului prin uica Godean, că ce poziție ar lua dânsul, dacă reprezentantul comunei... ar abzice, ca să fie fratele meu ales de reprezentant? Știu, că nu le va părea bine, că nu

timpuri, scrâșniri puternice, barbare, s'auzeau prelung în noaptea adâncă, răcoroasă...

Trecură puntea râului în liniște, câte unul; apoi împreună se îndreptară către moara acum părăsită. Inimile lor băteau pri-pit, aprig ca în fața morții. Măinele tremurau, înfrigurate, sub îmbrățișarea neasămuită, de foc, a toporului. Privirile lor cercetătoare zadarnic căutau să sfredelească zăbranicul nopții...

Trozniurile ușoare, foșnețul erburilor ridicate, sub picioarele cetei înfiorau tăcerea împietrită a cuprinsului.

La răsărit, pe cer o undă palidă de lumină începă a se împânzi, în vreme ce cântecul cocoșului se întetia, stăpungea singurătățile văilor adormite. O mână biruitoare se părea a alungă după ogoare negrele cohorte de umbră...

Incet, cu ochii în patru, cetașii se așezară în dosul morii, pe brânci. Răsuflarea li se tăeasă, iar piepturile le ardeau nespuse sub flacăra vie, nestăpânită, a unui gând nebun...

Cu nici un chip el, tâlharul, nu va scăpa... Și Doamne!... viu sau mort, îl vom duce în sat, să-l vadă și mic și mare, ca așa să li se ridice piatra grea după sufletele lor amărâte...

În câmpie, ropotul râului se auzea tot mai limpede; undele-i grăbite oglindeau chir-pul balai al lunei. ce lumină valea întregă

ca 'n povești... Pe deal ici-colo, se zărea câte-o căsuță albă ascunsă de tufele liliicilor înfloriți. În mijloc, biserica cu turnu-i înalt scânteetor părea că privea, departe în întinderile duse în zariștie senilie...

... Un framăt de sălci pletoase trezi tăcerea religioasă a câmpiei... Ceata tresări... Părul li se sbârlise, inima nu le mai bătea.

Și iată în umbra unui zăvoi, de dincolo de râu, se arată întruchiparea spaimântătoare a ucigașului... El porni agale către puntea gârlei, prin fața morii, cu capul în piept. Când și când privia, îngândurat discul rece al lunei, și oftări crude, sfâșietoare îi înălțau pieptul vânjos și lat.

În clipa asta ceata se repezi ca mânăta de vântul nebuniei... Topoarele sclipesec în bătaia argintie a lunei, iar el, buimăcit se opreste în loc și-și așteaptă obolul celor îndurerați, celor învrăjbiți... Dar clopotele bisericești din deal răsună duios, lin și pătrunzător pe miriști... Eră noaptea învierii!... Chemarea acea blândă, sfioasă și sfântă a clopotelor, ca un trăznet năpădi sufletele celor obidiți, mâinile le tremurară îngrozite de rușine, și încet, încet topoarele le cad jos, ura scade... „Iertare!... iertare fraților... Dumnezeu mă pedepsește... El voește să trăiesc, să-mi mântui fără de legile mele...“ Trăznită căzu la picioarele lor. Lacrămile îi curgeau din ochi binefăcătoare, îi ușură chi-

nul ce-l frământă de multă vreme... În sufletul lui hain încolțise mugurul pocăinței, revenirii la viață!...

Oamenii înduioșați, plin de întristare uitată ca niște frați, ce nu s'au fost văzut de ani îndelungați, se îmbrățișară cu dragoste, cu căldură, sub dăngănitul plăcut al clopetelor... Unul din ei, mai în vârstă, îi sărută pe frunte, zicându-i: „Pierdut ai fost și te-ai regăsit... și de noi fi-vei iertat, cum Mântuitorul a iertat pe Iuda!...“

Sus pe deal, în jurul altarului sfânt, luminile clipeau mai viu... Nu trecu mult și glasul răspicat al preotului cântă: „Christos a înviat!...“

Iar ceata noastră, înfrățită suia coasta spre lăcașul celui prea Înalt putinte...

Ioan Stroe.

VORBE ÎNTELEPTE

Răzbunarea omului nobil este iertarea și uitarea.

Schiller.

*

Adevăratul nobil nu se naște, ci se face.

Petrarca.

*

Mai puternic este acela care să învinge pe sine, decât acela care curerește o cetate.

Schiller.

pot să-și bage pe Burdia la comunitatea de avere, însă averea e a grănicerilor și Burdia nu e al nostru.

Tocmai acumă sosi S . . . și cu toată voia voește să renunțe. Acuma binevoește și precumpenește cauza, căci n'avem timp de pierdut.

Bine ar fi, dacă ai putea să poftești la fratele meu, ca să vă înțelegeți în cauza aceasta atât de importantă. . . . Cu stimă deosebită Elena de Iacobich“.

Iată izvorul lacrimilor Elenei Iacobici. Ca ceva caracteristic mai amintim, că, după-ce a văzut că fratele ei nu poate fi președinte și că nimeni nu reflectează la el, atât Elena Iacobici, cât și fratele ei au lucrat pentru alegerea dlui C. Burdia, ca să-și răsbune asupra comisiunii, care nu eră aplicată să deie comunitatea de avere pe mâinile Elenei. Dovadă despre aceasta e, că reprezentantul comunei Armeniș, ales contra voinței protopretorelui, numai la influința familiei Iacobici, cu care respectivul eră înrudit, la alegere n'a votat pentru dl Stoianel, ci pentru dl Burdia, după a cărui prietenie mult a mai umblat dna Elena, dar dl Burdia n'are lipsă de sfaturi muieresti, ca alții. Dovadă, că Elena Iacobici și fratele ei n'au fost sinceri, e și cearta vehementă, ivită după alegerea de președinte în grădina hotelului Lichtneckert între colonelul Iacobici și redactorul Braniște.

Așa stăm cu sinceritatea, iubirea de adevăr și inima curată a Elenei Iacobici.

„Banca culturală“

Asesorul consistoriul dl Dr. M. E. Cristea a propus la Sinodul arhidiecesan din acest an ca să se decreteze înființarea unei bănci culturale, sau mai bine zis arhidiecesane, la care să se depună atât banii fondurilor arhidiecesane, cât și ai parohiilor, având profitul, ce îl va realisa această bancă a se folosi pentru scopuri culturale ale arhidiecesei.

În jurul acestei propuneri s'a încins în jurnalistică noastră dispută înfocată. Mai cu seamă „Revista Economică“, foaia oficioasă a băncilor noastre a condamnat cu toată puterea ideea înființării băncii culturale ca fiind păgubitoare intereselor bisericesti.

Pentru orientarea părintelui Dr. Cristea și a acelora, cari cred în realizarea propunerii D-sale, emanată din dragoste curată cătră biserică și poporul nostru, mă aflu îndemnat ale atrage atențiunea asupra

unei cărți, edate încă la anul 1891 de asesorul consistorial Traian Barzu, intitulată: „Instrucțiunea practică despre purtarea socoșilor și administrarea averilor bisericesti“ la care pe pagina 75, la capitlul unde să tractează despre cassele de păstrare întru altele se cuprind și următoarele:

„Mai potrivit pentru elocarea banilor bisericesti ar fi cassele de păstrare diecesane, care s'ar putea întemeia în gremiul fiecărei episcopii.

Această părere a mea o întemeiez pe următoarele motive:

a) Destinele casselor de păstrare diecesane de a conduce însuși credincioșii bisericești, apoi ele ar mai stă și sub controla nemijlocită a respectivului consistor diecesan;

b) Neavând a ținea samă de interesele acționarilor, precum această se întâmplă la institutele de bani private, cassele de păstrare diecesane, întreaga lor activitate ar putea-o desvolta în acea direcțiune, ca să creeze toate condițiunile, ce se recer dela un institut de bani, care are să deie o deplină garanță pentru banii elocați la el. Aceasta s'ar putea ajunge dacă împrumuturile de bani s'ar da numai pe lângă garanța ipotecară, și dacă profitul anual curat al casei de păstrare diecesane nu s'ar împărți, ci în decurs de mai mulți ani s'ar capitalisa și astfel cu timpul s'ar creă un fond puternic, care fond pentru o mai bună siguranță, ar aveă a se investi în realități;

c) Fiind banii comunelor bisericesti din o diecesă adunați la casa de păstrare diecesană, Consistorul diecesan își poate exercita dreptul său de controlă asupra banilor comunelor sale bisericesti în modul cel mai ușor și corăspunzător, iar comunele bisericesti n'ar mai putea să facă spese mai mari din fondurile sale, fără a fi obținut încuviințarea dela Consistor și în chipul acesta s'ar pune capăt la multe pagube, ce se fac în averile bisericesti;

d) După ce fondul de rezervă ar ajunge să fie destul de mare, întreg profitul curent al institutului s'ar putea împărți între comunele bisericesti conproprietare cu diecesa d. e. pentru dotarea preoților și a învățătorilor, a căror dotațiune acum se acopere prin aruncuri grele pe credincioși, și astfel aceste case de păstrare ar deveni tot odată și institute de binefaceri pentru comunele noastre bisericesti, ușurând sarcinele credincioșilor lor.

Pe basa datelor, ce le-am estras din bilanțele institutelor de bani din țară, mă simt îndreptățit a afirmă că peste 20 de ani profitul curat anual a unei astfel de casse de păstrare s'ar urcă la mai multe zeci de mii de floreni.“

La timpul său, când cetisem acestea, eu încă m'am însuflețit pentru ideea înființării caselor de păstrare diecesane, căci eram tare convins, că ea trup se va face și va deveni un isvor de mare binefacere pentru preoțimea și învățătorimea noastră.

Dar bucuria a mea nu a fost de lungă durată, căci însuși autorul ideii mi-a deschis capul spunându-mi cu durere, că această idee, între împrejurările noastre, nu este realizabilă și dacă Dsa totuș a aflat'o de bine s'o pună pe hârtie, a făcut-o numai cu scopul, ca să servească ca dovadă, cum la noi și interesele cele mai mari bisericesti și naționale trebuie să se plece față de interesele particulare.

Anume autorul numitei instrucțiuni mi-a făcut destăinuirea, că încă cu vre-o 3 ani mai nainte s'a fost prezentat la Excelența Sa dl Ioan Mețian, pe atunci episcop al Aradului, cunoscut ca un escelent financiar, om energetic și cu mare râvnă pentru înaintarea trebilor noastre bisericesti, căruia 'i-a comunicat planul înființării cassei de păstrare diecesane.

La ce Exelența Sa a răspuns:

„Recunosc, că ideea e salutară și ar putea să aducă mari foloase bisericești, nu mă pot angaja s'o realizez, căci mi-ași aprinde numai paie în cap.“

Și aceste cuvinte ale Exelenței Sale cuprind în sine mult adevăr și sunt foarte caracteristice pentru împrejurările noastre.

De atunci au trecut 20 de ani, băncile noastre, așa numite naționale s'au înzecit în acest timp și mulți conducători de ai noștri sunt aproape interesați la acele bănci. De sine se înțelege deci, că și greutățile și piedicele, la care făcuse alusiune. Exelenția Sa în răspunsul său mai sus citat în aceeași măsură au sporit încă.

Deci ori cât se va sfortă părintele Dr. Cristea și prietenii săi dela „Telegraful Român“, ei nu se vor alege cu altceva decât cu o iluziune deșartă!

De altcum trebuie să-mi exprim bucuria că să mai afla la noi și câte un idealist ca Părintele Dr. Cristia, care să espune pentru binele bisericești sale, dar teamă îmi este, că va plăti scump această îndrăzneală!

Presupun că Părintele a fost încurajat prin împrejurarea, că compa-

trioții nostri Sași posedde zeci de ani institute de bani, care sunt un adevărat izvor de binefacere pentru poporul lor. Singură „Hermanstätter Allgemeine Sparcassa“ distribue pentru scopurile culturale și bisericesti săsesci ca la 60.000 de coroane la an!

Una însă a pierdut Cuvioșia Sa din vedere și anume, că conducătorii Sași nu operează cu fraze naționale binesunătoare, și nu se lasă purtați de curente bolnăvicioase, ci chiar cu risicul de a-și pierde popularitatea îi vedem intrați în partidul dela putere lucrând acolo în cea mai mare tăcere, dar pururea numai și numai pentru binele poporului lor!

Unde ne-am afla noi dacă cu 20 de ani mai înainte am fi înființat băncile diecesane? Astăzi am dispune în cele trei centre ale bisericii noastre gr. ort. de trei bănci puternice, cu fonduri de milioane de coroane, pe care să putea cumpăra în toate părțile locuite de credincioșii bisericii domeniilor, care s'ar fi putut parcela și da credințoșilor atât de lipsiți de pământ; ear din venitul acestora puteau să fie dotați preoții și învățătorii noștri.

Era aceasta o lucrare de cel mai mare interes bisericesc și național, în care lucrare nimenea nu ne-ar fi împiedecat; dar ce să faci, când conducătorii noștri, cu naționalismul pururea pe buze, n'au voit să urmeze exemplului conducătorilor sași, cari dragostea lor pentru neam o țin ascunsă în adâncul inimei lor dar, când cere lipsa sar să-și jertfească interesele lor patriculare pe altarul binelui public.

Până când alte popoare au înaintat în avere și în cultură, noi îmbrătați de fraze goale ne-am resboit cu toată lumea, provocând asupra noastră neîncrederea și urgia acelor, cu care aveam interesul vital de a vieții împreună în pace și în bunăînțelegere.

De sine înțeles, că în lupta aceasta cu puteri neegale noi am fost cei ce am tras scurta, și cu deosebire bietul popor a fost acela, care a trebuit să plătească scump ușurătatea și nechipzuirea conducătorilor noștri!

Oare această învățătură tristă scoasă din pățania noastră proprie, fi-va ea de ajuns să ne deschidă ochii, ca să vedem, că nu vorbe frumoase, ci fapte ne trebuesc?!
Eu.

Când s'a pornit lumea?

Marția nu e bine să urzești și nici să pleci într'o călătorie, fiindcă într'o Marți s'a urzit sau s'a pornit lumea. Așa crede popo-

rul. Și intradevăr mulți se tem să nu plece la drumuri Marția. Ce legătură tainică este între „pornirea lumii“ și pornirea unei pânze ori a unui om la drum, eu nu știu. Am auzit și eu precum vor fi auzit și cetitorii despre credința asta.

Se vede, că e vorba de crearea lumii. Dar Dumnezeu n'a creat lumea într'o singură zi, ci, după cum povestește biblia, în șase zile. Și nici n'a început crearea de Marți, ci de Duminecă, din ziua care era la Judei prima a săptămânei. Vineri seara a creat pe om, iar Sâmbătă s-a odihnit.

Marți a fost ziua a treia a creației. Adevărul e, că într'această zi Dumnezeu a făcut apa și uscatul și a lăsat să crească pe pământ florile și copacii. În ziua întâia a făcut lumina și întunerecul (ziua și noaptea), într'adoua a făcut cerul și abia într'a treia a început cu pământul. Deci ar fi ceva, în vorba că Marți a pornit Dumnezeu pământul. Da, pământul, dar nu lumea, adică universul. Poți zice, că în limba noastră se face puțină deosebire între pământ și lume, ba câteodată sunt același lucru, precum tot una e uneori lume și oameni cum ar fi în frazele: „cel mai mare munte din lume este cutare“, „am umblat multă lume“, „să nu mai ies în lume“, „săriți, lume, că mă omoară!“.

Așa fiind, poate că pornirea „lumii“ să nu fie de cât „pornirea pământului“ și asta a fost după biblie, într'o Marți.

Dar eo acum am să fug la alte vorbe! Zice Românul: „Faur ferecă și Mart desferecă“. Adică luna Martie desferecă din lanțurile iernei firea, ea e începutul primăverii, e începutul anului în natură (precum a fost și început al anului calendaristic la Romani și în biserica creștină) e începutul lumii. Da, al lumii, căci Grecii și mai ales Romanii credeau, că începutul lumii n'a putut fi de cât într'o primăvară și o primăvară continuă. Mart al Romanilor — mai bine Mavors — a fost zeul primăverii, el și zeița Venus. Mavors, stăpânea prima lună a anului, Martie, iar Venus a doua, Aprilie. Mulți cititori vor fi știind de prin școală de Marte și de Venus, că el era zeul ticălos al războiului și ea ticăloasa zeiță a destrăbălării. La început nu era așa, Marte ca zeu al primăverii era și zeu al furtunelor și între războiul elementelor în furtună și războiul oștilor de oameni n'a fost greu de făcut o apropiere așa că frumosul și iubitul zeu al primăverii a ajuns urigisitul zeu al războaielor. Iar Venus era zeița renașterii naturii, a iubirii, a tot născătoare primăvara, a frumuseții naturii care se împodobește în Aprilie cu verdeață. Toate acestea, cu vreme sau cu stricarea moravurilor, s'au întors spre rău și Venus a ajuns zeița frumuseții corporale și a iubirii destrăbălate, mai ales după ce Romanii și-au schimbat zeii lor după ai Grecilor care înșiși și-i au schimbat tot înspre rău după zeii Egiptenilor și ai Babilonenilor celor stricați.

Marte era, dintru început, la Romani zeul cel mai cinstit, al primăverii și al câmpiilor. Bărbații respectau ziua lui Marte, precum femeile respectau ziua zeiței Venus; acestea erau zilele oarecum „legate“ ale săptămânei: Marți și Vineri.

„Ș. S.“

G. Coșbuc.

NOUȚĂȚI.

Numărul de față conține 12 pagini.

Dela Curtea cu jurați. Sâmbătă în 6 c. s'a pertractat cauza lui George Paulovici din Dolina-Liubcora, acuzat fiind pentru încercare de omor intenționat, comis prin faptul că s'a certat și apoi bătut cu un băețandru de 16, — acuzatul e de 17 ani — și a tăiat pe contrar în mai multe locuri cu cuțitul în fine i-a vârât un băț ascuțit în gât. Pentru acest fapt tribunalul, pe baza verdictului adus de jurați, l'a judecat la 2 ani robie.

Acuzatul a apelat, și până la resolvarea apelației a fost pus în libertate.

Marți în 9 lunie c. s'a pertractat cauza lui Szalóki Istvan și cons. acuzați fiind pentru omor intenționat comis prin faptul că au omorât pe Jacob Duria din Feneș, ear pe Apadie Nucșoreanu l'au împuns în spate în 14 locuri cu cuțitele, și fiindcă au cauzat leziuni corporale grave și asupra lui Joan Pruran.

Acuzatul prim a recunoscut, că dânsul a dat în cel mort cu cuțitul, nu știe însă că el să-l fi omorât, ceialalți acuzați însă au recunoscut, că s'au bătut de a valma.

Procurorul a depus acuza ridicată pentru omor intenționat, și a ridicat acuză pentru vătămare corporală cauzată prin mai multe persoane. Fiindcă pentru astfel de fapte respective pentru leziuni corporale — curtea cu jurați nu e competentă a judeca. — tribunala ordonat transpunerea actelor tribunalului și pe acuzați, în urma cererii procurorului, i-a lăsat pe toți pe picior liber.

Mercuri în 10 lunie s'a pertractat cauza lui Avram Betiu și a soției sale acuzați fiind cu omor intenționat, ce l'ar fi comis omorând pe căprarul comunei Zarie Drăghici. Răspunzând curtea cu jurați la unica întrebare pusă cu *nu*, tribunalul a achitat pe acuzați.

Și în ciclul acesta, precum și în celelalte am putut vedea, că partea cea mai mare a acuzaților sunt acuzați de omor și iar omor.

Până când pentru Dzeu atâtea omoruri? Preoții și învățătorii să-și facă datorința mai conștiincios și totdeauna să fie la culmea chemării lor.

Pertractarea dării de venit clasa III-a pentru orașul Caransebes se va începe în 3 Iulie a. c. și se va ținea în sala mare magistruală. Zilnic se vor pertracta 40 poziții. Darea de venit după instituțiunile publice se va pertracta în 2 Iulie, totdeauna de la 7 oare dimineața începând.

Promovare. Dl. Vasile Stan profesor la preparandia din Sibiu, a fost promovat la gradul de doctor la universitatea din Budapesta.

Înscrierile la internatul comunității de avere din Caransebes se fac până la sfârșitul lunei Iulie a. c. În internat vor fi primiți copii grănicerilor împăduriți. În internat 120—130 elevi vor fi luați, cari vor primi întreținerea și hainele gratuit. Recurenții trebuie să alătore la rugarea de primire: extrasul de botez al copilului, atestatul dela școală și un atestat, cu care dovedește împădurirea.

Din Rusia să scrie, că în St. Petersburg a nins 2 zile incontinuu, dând pe de-asupra și un ingheț tocmai ca în zilele de iarnă. Toate semănăturile de pe câmp sunt cu desăvârșire nimicite.

Examenle la gimnazul din loc se vor ține în următoarea ordine: În 17 Iunie c. la 9 oare a. m. examen din religia evangelică, evangelică reform. și izraelită. D. a. dela $1/23$ oare din religia rom. cat. și gr. or. În 18 Iunie dela 8 oare a. m. din scripturistică și d. a. $1/24$ oare din verbală. În 19 Iunie la 7 oare a. m. din limba română, toate trei cl. paralele. În 20 Iunie cl. I. a) din latină, maghiară și geografie; cl. I. c) geografie, geometrie și comput. În 22 Iunie cl. I. b) maghiară, latină, geografie. În 23 c. cl. I. a) comput, geometrie, istoria naturală; cl. I. c) maghiară, latină și istoria naturală. 24 Iunie: cl. I. b) comput, geometrie și ist. naturală. În 28 c. la 5 oare d. a. gimnastică. Examenle din religia a. ev. ref. și izraelită se vor ține în sala clasei I. a). Examenul din rel. rom. cat., gr. or. și limba română se vor ține în sala clasei I. c). Celelalte examene se vor ține în salele claselor respective. Examenul de gimnastică se va ține în curtea școlii civile. În 29 Iunie dim. la 8 oare după serviciul divin, apoi serbare de încheiere și apoi împărțirea premiilor și atestatelor. Atât la examene, cât și la sărbătoarea de încheiere se invită părinții și cei ce se interesează, cu stimă, din partea directorului A. Kalkbrenner.

Concedierea soldaților pe timpul secerișului. O parte însemnată a soldaților din serviciul activ vor fi pe trei săptămâni concediați spre a lua parte la seceriș. Acest beneficiu numai acei soldați îl capătă, cari pe timpul concedierii într-o adevăr se ocup cu secerișul. Petițiunile referitoare sunt a se înainta respectivei antistii comunale, care documentând adevărul celor cuprinse în rugare le subșterne numai-decât la locul competent. La caz, dacă soldații singuri cer acest beneficiu, au să alătore un atestat dela antistia comunală. Honvezii având în vedere numărul mic al activității, numai în puține cazuri se vor concedia.

Sinucidere în prezența secretarului de stat *Sterényi*, a încercat vineri seara Csukai Sándor, calfă de măsar. El adevă din o cauză necunoscută este în mare mânie cu un funcționar suprem dela cassa centrală de amanete. Poate ca rezultat al acestei neexplicabile ure sunt a se privi arătările, ce a făcut în mai mulți ani contra mijlocitorilor dela cassa de amanete, mai cu seamă contra funcționarului superior Augustin Ditrich.

Ministeriul a și ordonat cercetare, nu află nimic adevărat din cele spuse. Vineri la audiența generală dată de secretarul *Sterényi*, se prezintă și Csukai. Portierului îi dădu un pachet de documente să le păstreze până se reîntoarce.

Prezentându-se secretariul de stat îi predă o nouă arătare scrisă pe 30 coale și conținând din nou aceleași acuze, ale căror adevăr nu s'a putut dovedi.

Secretarul de stat frunzări prin rugare și-i făcu observarea, că și de astă dată vine cu aceleași acuze, pentru cari Dietrich a intentat proces de calumnie și cari s'au dovedit de nebazate. I-l îndrumă totuși, ca a doua zi să se prezinte conziliarului, care va refera cauza.

Csukai auzind aceasta, aruncă o foaie de hârtie jos, pe care era scris: „documentele îmi sunt la portier” — scoase repede un revolver și se împușcă.

Păzitorii au dat năvală în sale, s'a telefonat după medici și se transportă în spitalul Rokus.

Medicii au constatat, că rana e foarte periculoasă, dar se poate vindeca. Glonțul i-a găurit plămâna.

Poliția așteaptă să-și vină în ori, ca să-l poată asculta; dar Sâmbătă sara încă nu era la sine.

Dr. Iosif Olariu — protosincol. O distincție bine și de mult meritată a ajuns pe distinsul scriitor bisericesc și puritanul director al teologiei, dr. Iosif *Olariu*. Duminica trecută a fost hirotesit întru protosincol în fața unui public de credincioși foarte numărös. Felicitările noastre!

Puț de petrol în Borlova? Prea tare s'au bucurat Borlovenii în una din zilele trecute. Deodată, ca și în poveste întreg satul se umplu cu miros de petrol, care în pâcuri dese umpluse curțile oamenilor plecând din din pivnița școlii, unde se lucră acum pentru edificarea școlii.

Nu numai satul, ci și împrejurimile fură iute pline de vestea, că în Borlova s'au aflat puțuri de petrol.

... Dar bucuria Borlovenilor fu prea timpurie. Se află adevă, că în pivnița foastei școle cândva a fost pivnița unui birt și probabil birtașul acela a ținut în pivniță și petrol, care s'o fi și mai vărsat.

Asta-i istoria puțurilor de petrol în Borlova.

Tren electric în orașul nostru. Poate nu veți crede. Dar e adevărat. Se proiectează construirea unei linii pentru motor electric în orașul nostru, care ar lega cele două gări și ar percurge străzile orașului pe o cursă de vr'o $7\frac{1}{2}$ kilometri.

E vorba, că se va putea aduna capitalul necesar.

La gimnaziul din Caransebeș se va deschide în anul viitor numai încă clasa a doua. Prin urmare vor fi două clase. Aceasta o spunem pentru lămurirea mai multora, cari ni s'au adresat.

Examenul de coalificațiune la preparandia din loc se va începe în 23 Iunie v.

Dela casa orașului. În 16 Iunie n. d. a. la 4 oare se va ține adunare generală, al cărui program conține mai multe puncte interesante. Atunci se va statori locul de clădire al gimnaziului, se va hotărî, unde și câte fântâni artezice să se facă, să va îndeplini postul de inginer și se va tracta chestia extradării pământurilor cerute pentru internatul gimnazial al Comunității de avere.

Prima deraiare. Pe noua linie ferată Caransebeș—Hațeg se întâmplă primul accident. Zilele trecute trenul de tovară a deraiat lângă Obreja. Dar pentru întâia oară a fost noroc. Paguba e foarte mică, iar oameni n'au pățit niciunul nimic.

Escursiunea gimnaziștilor. Corpul profesoral dela gimnaziul din loc își dă toată silința, pentruca tinerimea încredințată lui pe toate terenele să capete cunoștințele de lipsă.

Pentruca elevii să-și adauge cunoștințele vor aranjă la Rusaliile noastre o escursiune cu 79 elevi prin Băile-Herculane spre Orșova.

Fierește, când vor fi clase mai mari se vor aranjă escursiuni și în străinătate.

Secretarul ministerial Harkányi József săptămâna trecută a făcut inspecție la cassa de ajutorare pentru muncitorii din Caransebeș.

Batalionul nostru de aici în ultimele zile ale săptămânei a fost inspectat de divizioner.

În Timiș s'a prins un cadavru de fată de vr'o 15 ani. Pe ea se văd semne, că ar fi fost mai înainte de a ajunge în râu omorită. Jandarmii caută pe ucigaș.

Moartea unei pisici renumite. O femeie bogată, dar cu puțină minte, a avut 2 pisici, și când a murit, a lăsat averea ei de 40 mii franci aceluia, care va griji de pisicele ei. Un om cuminte s'a angajat la acest lucru și a primit pisicele. Una dintre pisici a murit anul trecut, la scurt timp după moartea stăpânei, iar cealaltă a murit acum nu de mult, și omul a rămas cu 40000 franci. Ambele pisici au fost îngropate într-o fântână, conform dorinței stăpânei lor.

Nenorocire mare. În preajma Bucureștilor, în hotarul comunei Chiajna, s'a întâmplat o mare nenorocire. O familie de țărani lucră pe câmp la cucuruz. Sapa unuia scoase la iveală o giulea de tun, răcicită probabil astă iarnă când cu exercițiul de tir al forturilor din jurul Bucureștiului. Sătenii învăteau în mâni giuleaua minunându-se de dânsa, când o fată de 16 ani luându-o în mână, o izbi de o piatră. În clipa aceea obuzul explodă, rânind de moarte pe toți câți erau de față. Unuia i-a rupt ambele picioare, altuia mâinile, la al treilea abdomenul, și ca prin minune, din ploaia de schije a scăpat teafără numai fata, care a cauzat nenorocirea.

Lege salutară. Parlamentul Italiei a adus o lege, care ar fi foarte bine de s'ar aduce și la noi. Nu de mult adevă parlamentul italian a adus o lege care, oprește pe viitor purtarea cuțitelor și a pumnalelor. Că într-o cât se va putea executa, e întrebare, căci temperamentul aprins al fraților italieni, setoși de răzbunare și jaluzi la nebunie, chiar dacă se va exlude pe viitor la încăierările de dragoste și certele de mahala întrebuințarea acestor unelte ucigătoare, va găsi alte arme sângeroase. Dar totuși legea e menită să aibă un efect salutar.

Catastrofă teribilă s'a întâmplat sâmbătă în fabrica de celuloid a fraților Sailer din Viena. Incendiul, care a făcut toată fabrica cenușă, s'a născut din o exploziune. Materialul, dela natura sa iubitor de foc, care era grămădit în parterul fabricii se lăți prozav de repede.

Optsprezece lucrători, cari nu au mai putut mai ajunge la la uși s'au refugiat în sus și au fost găsiți toți arși și morți. — Un inginer sări din fereastă, dar căzând rău își rupse picioarele. — Mai mult ca 38 înși sunt greu răniți, între aceștia și sora proprietarului care era concrezută cu supravi-gierea unei secțiuni. Focul numai cu greu s'a putut localiza.

Au murit: Elena Doda, sora fericitului în Domnul general; Iosif Moudry, profesor de muzică la școlile civile.

Învitare. Corul vocal bisericesc-lumesc din Petrovaselo aranjază Luni în 2/15 Iunie 1908 (a doua zi de Rusalii) în localitățile

otelului „Central“ din Romanpetre Concert împreună cu reprezentanție teatrală și joc. Program: Molto. 1. a) „Ș'asară,“ cor. bărb. de I. Vidu. b) „Plângerea unei floricele,“ cor. bărb. de I. Vidu. 2. „Fruzuliță frunză...“, cor. mixt de Musicescu. 3. „Resunetul Ardealului,“ cor. mixt de I. Vidu. 4. „Negruța,“ cor. mixt de I. Vidu. „Grănicerul.“ Dramă populară în 2 acte de* *. Persoanele: Rusalin, grănicer Oct. Green, Talia, nevasta lui dșoara Sofia Milicevici, Petru, Alfion, Crina, fii lor Ștefan Musta, Ioan Mioșcu, dșoara Vucosava Iovanovici, Stana nevasta lui Petru, dșoara Minca Dee, Nepoțel de 4 ani * * * Crăciun, Trifu Erina, Iconia, nevasta lui, dșoara Liubița Dee, Siminica, fiica lui Crăciun, dșoara Ecaterina Buchner, Sinesie, fecior Ilia Tăriță, Safta, Rista, țigani, dșoara Vidosava Milicevici, Achim Mioșcu. Urmează joc.

Călduri mari. Se scrie din Berlin, că acolo domnesc călduri neobicinuite de decenii, pe timpul acesta. Pe străzi cad caii și oameni pe rând. Intr'o singură zi, Joi au căzut pe o singură stradă 10 oameni. Îndeosebi lucrătorii de pe la fabrici au de îndurat foarte mult, așa că societatea de salvare e acum în continuă activitate.

Trei români înecați. Lângă Alba Iulia niște muncitori români angajați la lucrul câmpului pe o moșie, voind să treacă Mureșul cu o luntriță, aceasta fiind prea încărcată, s'a îmburdat și toți trei muncitorii au pierit în valuri.

Ministrul de instrucțiune publică a acordat 400 mii cor. pentru zidirea nouă a gimnasiului săsesc din Brașov, 250 mii pentru cel din Mediaș.

Stâncă prăbușită. O stâncă, din apropierea orașului Bregaiz, s'a desprins și s'a prăbușit peste un tren, care trecea în momentul acela pe acolo, măturând 4 vagoane în riul Ach, care curge de alungul liniei ferate. Sunt 20 răniți și 2 persoane au perit.

Moștenitorul tronului în Praga. Din Praga se anunță: Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului a sosit Marți dimineața în Praga, de unde a călătorit la Karlstein, spre a vedea castelul restaurat. După 2 oare de odihnă s'a întors la Praga, unde cu soția sa, principesa Hohenberg, a cercetat expoziția jubiliară.

Viscole. După o secetă de mai multe săptămâni, timpul deodată s'a schimbat aproape în întreaga țară, aducând cu sine vifoare cu grindină (peatră) și ploi torențiale, care au făcut mari stricăciuni în semănături.

Pagube mai însemnate a făcut grindina în următoarele părți: la Sziksó și împrejurimi viforul atât de puternic a fost, încât a luat acoperișele de pe case.

Împrejurul Orăzii-mari a fost o puternică cădere de grindină încât și a doua zi a trebuit cu lopata să se curețe grădinile de gheață. Viile și poamele sunt cu totul nimicite. În partea de Nord a Ungariei de asemenea s'a priccinut mari pagube. La mai multe locuri țărani au ramas pe drumuri din pricina nimicirii sămănăturilor.

La noi încă a ploat săptămâna trecută, ceea ce a mai înviorat sămănăturile și a mai domolit căldura.

Fortificații la Cernavoda. Două batalioane de pioneri au sosit din București

cu trenuri speciale, în cari s'au transformat materialul de lipsă pentru ridicarea nouilor fortificații prevăzute de ministerul de războiu. Fortificațiile se vor întinde de-alungul graniței bulgare și se vor construi după modelul celor dela Focșani. În urma acestor lucrări trei comune rurale vor primi garnizoane.

Pentru morburile de stomac și mațe, precum și alte complicații interne cea mai folositoare apă minerală este apă de Buziaș. Acidul carbonic înviorează funcționarea stomacului și a mațelor, promovează mistuirea și prin aceasta contribuie ca să nu se sporească străle atonice din canalele de untire. Aparințele neplăcute cari se ivesc cu anatonie de stomac, precum: ardere în stomac, răgăire acrie și sgârziurile de stomac, înceată toate, după scurtă folosire a apei de cură din Buziaș. Apa minerală vindecătoare „Phoenix“ de Buziaș, să poate căpăta în toate apotecile, drogeriile și spiterii mai bune.

Biroul ed publicațiunii a lui A. V. Goldberger din Budapesta s'a mutat pe strada Károly-körut 22 IV., în Bazarul „Röser“.

Expoziția de pictură.

„Totuși se mișcă pământul“ s'a afirmat odinioară. Totuși e simț artistic în concetățenii noștri, susținem cu tărie acum noi. Fiindcă așa ne-am convins la expoziția de picturi, ce a aranjat-o profesorul de desen dela școalele civile, Francisc Halász. Felurite bucăți caracterizate prin gingășia execuțiunii fură espuse trei zile de-arândul în sala de lucru a școlii civile, care în cele trei zile fu primumită de mulți curioși și curioase din loc și jur.

Interesul arătat față de expoziție în măsura convenită l'a și meritat pictorul nostru, care a avut și bucăți, care puteau face onoare oricărei expoziții mari.

Halász e foarte bun și conștientios peisagist; pastețele și acvarelele sale arată multă finețe de simțire, rutină în penelare și gingășie în concepție.

Au fost espuse 65 piese dintre cari 5 mai de mult erau posesiunea notarului public Carol Susich, iar ale lui Dr. Sig. Szörényi. Dintre piesele espuse foarte multe s'au cumpărat, precum din partea procurorului reg. Adolf Wiedorn, profesorului Benois Szörényi, notarului public Carol Susich, dr. Benoit Hegyesi, Dr. Sig. Szörényi, Dr. Ern. Róth și Alex. Fűszás, mare comerciant.

În orice caz e preferabil a-ți împodobi casa cu niște tablouri originale și nu cu copii mai mult, or mai puțin spălăcite de bazar.

GLOSE.

Rusaliile e sărbătoarea excursiunilor și aceasta cu atât mai mult cu cât vremea e tare frumoasă.

Oare câți ar voi, ca să fie și pe la noi un loc oarecare de vilegiatură excursionistă?

Fiindcă, mă rog, firea omului totuși se schimbă.

Am văzut persoane de ambe-sexe, firi entusiasmte pentru natură, deodată închizându-se în cei patru pereți ai camerei, unde și visarea ție oprită.

* * *

Borlovenii n'au noroc, dar și vreau prea mult de-odată. Ei ar fi dorit să capete petrolu rafinat în natură, să aibă puțuri de petrolu, fără să-l rafineze la fabrică.

Nu știm, întru cât rafinează aerul din Borlova; dar de astă dată s'au păcălit.

Paguba sărmanului birtaș, căruia i-se vărsase petrolu în pivniță, a alarmat comuna întreagă.

Ce să-i faci, dacă borloveanu n'are azi noroc?

* * *

Borlova va rămâne prin urmare și mai departe tot numai pentru păstrării săi vestită, fiindcă altceva n'are.

Ori doar știe cineva ceva?

* * *

Oare duhul dumnezeesc în chip de limbi de foc pogorîtu-s'a și între cei dela Consistor?

* * *

Ni-se comunică oficios, că doamna, ce se subscrie de Jacobich, citește cu cea mai mare satisfacție „Severinul“.

Noi drept mulțămită ne vom nizu să-i oferim totdeauna materie aleasă.

* * *

Ne întrebă cineva, cum, de vine Gligorie să scrie ode?

Noi răspundem așisderea cu o întrebare: cum de scrie Ghiță, frizerul improvizat, candidat vecinic la mai multe posturi, scrie adecă articole?

* * *

S'a început sezonul castraveților. Să nu vă fie teamă: la noi sunt foarte acri, așa că târziu ajunge omul la ei.

Din *declarațiile* publicate nu se poate deduce, că s'ar fi început și la noi.

* * *

În ori-ce caz la magistrat sunt funcționari foarte conștientioși, fiindcă în Dumineca trecută s'a sulevat chestia, că mai mult s'ar serba absența primarului, absență dominicală, decât Rusaliile noului calendar.

Nu e asta conștientiozitate?

* * *

El se simte foarte bine. Demonstrează chiar: pe biletele de vizită și-a scris, că locuește în strada Constantin Burdia.

Voiți mai multă lealitate?

* * *

Ni-se comunică semioficios, că referentul școlar de aici studiază seismografia vorbelor.

... De fapt sunt prea seci, prea monotone legile școlare, pentru ca să te ocupi continuu cu ele.

Partea umoristică.

Cătră st. cetitori ai „Severinului“.

MOTTO:

Noroc și sănătate!
Și belșug mare 'n bucate.
Și la casă vite mari și mai mărunte,
Să dea Domnul cât de multe.

S'aduce la cunoștință,
Tuturor spre bună știință,
Că vechiul și brav argat

Marcu, care-ascultat
 Un timp foarte 'ndelungat,
 Pe „Calicul“ fiertat,
 Care 'n Sibiu a reposat.
 Mai de-unăzi s'a gândit,
 Că nu-i modru de trăit,
 Iac'asa — fără muncit.
 Și de foame să nu piară,
 Și-a luat băta subsoară
 Și-a plecat prin astă țară,
 Pânea să-și agonisească,
 Să n'ajungă să cerșească
 Dac'o fi să 'mbătrânească.
 Și mergând îngândurat
 De orașul nost' a dat,
 La „Lichtneckert“ propăși
 Și-acolo el întâlnește
 „Severinul“, bând răchie,
 Ca tot românul d'omenie.
 Și apoi din vorbă 'n vorbă,
 Bând mereu tot câte-o „olbă“
 „Severinul“ l'angajat
 Ca să fie-al său hargat.
 Și după 'nțelesu-avut,
 Marcu, vechiul cunoscut,
 Iată-l țanțos și trufaș
 Face-o tură prin oraș,
 Să zbicue ce e rău,
 Conform năravului său.
 Și să laude ce e bine,
 Dupăcum se și cuvine.
 „Ștăfeta Severinului“.

O tură prin oraș.

Dina, dina, dina, da!
 Dina, dina, da!

Marcule, copil sărac!
 Nu ne-am întâlnit d'un veac.
 Și de când tu ai tăcut,
 Multe urzici au crescut
 Prin granița românească,
 N'având cine s'o plivească.
 Dar acum fiind c'ai venit
 În orașul nost' vestit,
 Unge-ți opincuțele,
 Marcule, Mărcuțele.
 Ia-ți ciuru și-un bastonaș
 Și fă tură prin oraș.
 Ia-ți însă baston groșcior,
 C'ai să mergi la consistor.
 Și de nu-i fi bine-armat
 Ai s'o mânca pe nespălat.
 Că să știi Marcule bine,
 C'acolo-s mai urși ca tine
 Vr'o câțiva 'nreverendați
 Și vr'o câțiva diplomați.
 Așadară Mărcușor,
 Mergi acum la consistor,
 Dă binețe cum se cade
 Și nu fă multă paradă.
 La Vlădica te oprește,
 Sărută-i mâna pepește.
 Și-i grăește
 Să te-auză numai el:
 Mult noroc și sănătate
 Să-Ți dea Domnul întru toate.
 Am venit Sfinția Ta,
 Că-s trimis de cineva,
 Să-Ți spun multă 'nchinăciune
 Și vr'o două vorbe bune.
 Dacă vrei ca să m'ascuți
 Și să faci voia la mulți
 Credincioși adevărați
 Întru Hristos ai Tăi frați.
 Mulți români de omenie

Ar dori cu bucurie,
 Toiagu 'n mână să ia
 Să cureți de putregai,
 De urzici și polomidă
 Și de șerpi și de omidă,
 Grădina Diecezană
 Curăț'o să-Ți faci pomană.
 Că în dieceza noastră
 Bogată, mândră și vastă,
 Ori și unde vei pași
 Multe rele 'i întâlni.
 Ceartă, sfadă, dușmănie,
 Fapte rele, zăvistie.
 Legile, cari sunt sfințite,
 De mulți preoți sunt necinstite.
 Mulți dascăli de pe la sate
 Nu 'nvață copiii carte.
 De legi nime n'are frică
 Că 'n jur de Tine o clică
 Dreptatea o nimicește,
 Tot ce-i bun din cale-oprește.
 Plângerile ce se 'ndreaptă
 La a „Scaunului“ Tău treaptă
 De clicăși sunt năbușite,
 Pentru Tine tănuite.
 Deci Părinte Luminat!
 Fă 'n Eparhie dreptate.
 Iar pe cari n'or ascultă

CÂNTECE MODERNE.

Țucu-ți mândră ochii tăi,
 Că frumos te uiți cu ei;
 Prin vitrini la pălării,
 Și pe stradă la săbii....

Cine-i tinăr și voinic,
 Mâncă și bea pe nimic,
 Pe la bărbații cu coarne
 Puse de alor cocoane!

M'am suit la munte'n zori
 Ca să scap de creditori...

Ca haina cernită
 În veci tu vei fi!
 Dacă astăzi cambiul,
 Nu mi'l vei plăti!...

Igiena populară.

Râia și vindecarea ei.

Râia, (numită în știință *scabie* — dela verbul latinesc *scabere*, care însemnează a scărpină), este o boală molipsitoare a pielii, pricinuită, de un animal foarte mic numit *acarul scabioi*.

Această boală este cunoscută din timpurile cele mai depărtate și după un scriitor anume Varron, ea pare să fie tot atât de veche ca și omul. Tradițiunea spune, că în timpul civilizațiunii pastorale, râia bântuia turmele de oi, iar la Ebrei găsim, că legiitorul lor Levy oprea să se aducă ca jertfă animalele râioase.

Medicii arabi și greci au fost cei dintâi, cari au descris această boală, iar prin veacul al XII-lea se scrie deja, că trebuie să existe un animalul, care produce râia, dar nu se știe ce fel este. Abia prin veacul al XIX, un student italian a descoperit pe cadavrul unui nenorocit mort de râe, un fel de păianjen, care mișcă sub influența razelor calde ale soarelui. Odată cunoscută această ființă, toată lumea s'a incredințat despre cauza râei și n'a rămas decât să caute doctoriile, cu cari să o vindece.

Mai nainte însă, unul a studiat locul, unde trăește acest păianjen și s'a găsit, că el șade sub solzul pielei (epiteliu), unde sapă cu ciocul (mandibule) adevărate galerii, cu locuri anume pentru ouă, anume pentru partea bărbătească și anume pentru cea femeiască. S'a mai dovedit apoi, că el își alege acele părți ale trupului, unde solzul pielei este mai subțire și mai apărut, adică între degete, la indoiturile mânilor, brațelor, picioarelor etc. Nu se găsește niciodată pe vârful degetelor, pe marginea urechilor sau pe vârful nasului, dar s'au văzut cazuri, când păianjenul acesta a pătruns chiar în ochi. De multe-ori însă râia poate să apară pe tot corpul și aceasta se întâmplă mai ales la copiii, cari au pielea fragedă.

Pe pielea râioșilor se văd niște șanțuri, cari seamănă cu sgârietura de ac sau niște bășici și chiar adevărate bubulițe pline cu puroi. Alte-ori se vede chiar o inflamație (aprinde) generală a pielii, dar mai des se observă pe râioși niște ridicături, ca acelea ce se văd în blândă, cu vârful rupt prin scărpinături. Acele bășici și ridicături sunt locul ocupat de păianjen. Dacă privim pielea de aproape, vedem în jurul acelor ridicături, alte ridicături mici cenușii, niște dungii, cari nu sunt altceva decât solzul pielei, ridicat de acar; ele sunt tocmai galeriile unde șade el și cu băgare de samă îl putem dovedi la una din capetele ei. Cu o mână ușoară și cu ajutorul unui ac, îl putem foarte bine ridica din locul lui. În fundul acelor galerii femeia depune ouăle, cari sufăr apoi o mulțime de schimbări până să ajungă în stare adultă (ca părinții lor). Acești acari sau sarcopți se înmulțesc așa de repede, în cât o pereche din ei, în trei luni de zile, produce 1.000.000 de femele și 500.000 de bărbați.

Această boală produce mâncărimi îngrozitoare, cari supără pe bolnav, turburându-i odihna și făcându-l să se scarpine până își sgârie pielea. Mâncărimea acestora sunt pricinuite pe de o parte prin mișcările și mușcăturile acarilor, iar pe de altă parte printr'un fel de venin, pe care îl fabrică ei. Și pentrucă la căldură aceste ființe sunt mai vioaie, de aceea și mâncărimea sunt mai puternice noaptea în căldura patului, de aceea ele se înăspresc la apropierea focului. Bine înțeles, că mâncărimea sunt mai mari acolo, unde se află acari. Une-ori se întâmplă, ca mâncărimea să fie pe tot trupul, din cauza complicațiunilor, dar rar se întâmplă, ca ea să lipsiască complect; pe față și pe spate nu există mai niciodată.

Râia este o boală, care se ia dela om la om și chiar dela animal la om. Ea se împrumută mai ales prin alipirea de-adreptul a omului bolnav sau a unui animal (câine, pisică, oaie) cu cel sănătos, dar se poate lua chiar prin mijlocirea hainelor sau a așternutului. Dacă doarme cineva o singură noapte împreună cu un bolnav sau în patul unui râios sau se acopere cu așternutul lui, e destul ca să ia boala.

Râia este foarte deasă în populația noastră dela sate unde locuitorii dorm mulți îngrămădiți la un loc și unde necurătenia e păstrată ca o datină. Adese-ori se vede, că ea bântue sate întregi, întocmai ca boalele epidemice. E destul să fie adusă de vre-un soldat sau de vre-un elev de școală sau meseriaș și de aci se întinde foarte repede.

În țara noastră se vede că râia era de multă vreme cunoscută în popor — dovada sunt descântecile vechi și doctoriile poporane, dar ea n'a început să fie căutată de medici decât prin veacul al XIX, în urma înmulțirii spitalelor rurale și a medicilor de plasă.

Această boală a fost atât de răspândită la noi, în cât în anul 1897 au fost căutați în toată țară, 18214 răioși, iar în 1899 numai ambulanțele rurale au vindecat 5398 de răioși; în 1900 numai în armată s'a găsit aproape 1050 de bolnavi, iar în spitalele Eforiei din București au fost căutați 3075 de bărbați, 954 femei, 452 băeți și 255 de fete.

Față de întinderea atât de mare a acestei boale, direcțiunea generală a serviciului sanitar a luat în diferite rânduri măsuri pentru stârpirea ei, dar cu toate acestea ea este și astăzi foarte răspândită printre populația dela sate — din motivele pe care le spusei, căci anul trecut într'un singur spital din București au fost îngrijiți 1812 bolnavi.

Râia este o boală care se poate vindeca lesne, dacă este căutată; din contră, dacă nu este îngrijită, ea nu se vindecă niciodată singură, ci dăinuiește până la moartea celui atins de ea. De aci proverbul: „nu scapi de el ca de râe.“

Mai mult încă, din cauza scărpinăturilor, omul își face o mulțime de răni pe piele, care prin murdăria în care trăește să infectează și dă naștere la o mulțime de alte boale care se vindecă foarte greu; de aceea oricine se simte bolnav să nu ascundă boala, ci numai decât să se îngrijească.

(Va urma).

Mulțumita.

Din incidentul zilei mele anomastice am avut fericirea să primesc din multe părți felicitări. Aceste felicitări mi-au servit spre mângâiere, fiind cele mai bune dovezi, că mă aflu pe calea cea bună, de a putea ajuta popoului nostru. Multele și diferitele ocupațiuni nu-mi permit, ca să răspund fiecăruia separat, dupăcum ași dori, și așa îi rog pe toți prietenii și aderenții mei, ca pe calea aceasta să primească cele mai sincere mulțumiri, pe lângă asigurarea, că și pe viitor toate puterile mele le voi folosi pentru ridicarea popoului nostru în cele materiale și culturale.

Budapesta, în 6 Iunie 198.

Const. Burdia,

cons. aulic, pș. com. de avere, depăt. dietal.

Chestiuni sciale.

Cerșitorii. Pretutindenea sunt azi cerșitori, cari au o întreacă vanjare socială. Sunt cerșitori de mese, dar sunt și de aceia, cari în urma unei greșeli corporale sunt avizați la sprijin semenilor lor.

Cetim une-ori în gazete, că cutare, ori cutare cerșitor moș putred de bogat pe niște umede paie. Itădată, că anumite locuri designate de autcăți se vând pe bani dela un cerșitor ia al și că e mare întrecerea pentru un loc orecare.

ori-ce cz a cerși e meseria cea mai de jos, neomenască chiar. Dar unii n'au ce face, trebuie să practice.

În cele mai multe orașe pentru a se opri

cerșitoritul, s'au înființat societăți de binefacere, filantropice, cari se îngrijesc de neputincioșii societății.

Aproape pretutindenea însă s'a regulat cerșitoritul, care poate ajunge o plagă pentru un oraș.

Cu toate acestea, firește, se cerșește pretutindenea și nu alocurea sub zdreamța hârburită de nevoe a cerșitorului se ascunde o întreagă tragedie. În orașele mari dintre ei se recrutează și între ei se ascund marii făcători de rele.

Noi nu suntem oraș mare. La noi nu s'a putut desvoltă ca castă cerșitoritul. Dar una trebuie să o recunoaștem, că avem mulți cerșitori: cerșitori ambulanți mai mult, decât cerșitori, cari ar fi legați de vr'un loc oare-care.

Toată ziua te întâlnești cu ei. Dar asta tot nu-ți cade așa greu. Cei câțiva se pierd prin mulțimea trecătorilor, ce mișună pe strada principală.

Însă Joia trebuie să recunoaștem, că avem o întreagă invazie de cerșitori, cari îți prezintă o priveliște obscenă. De e mai ales vreme rea, târându-se în imală, poți vedea mutilați de toată specia: ciungi, ologi, orbi etc. intonând în un cor lugubru vaetele lor spre publicul trecător în jurul podului dela ierugă.

Toți nevoiașii satelor potopesc în ziua de târg strada principală.

E un obicei oriental acesta. Și cum s'au putut stârpi alte obiceiuri orientale, s'ar putea pune capăt și la noi, ca cu vremea să nu devină acea parte din oraș cartierul cerșitorilor.

Autoritățile i-ar putea cel puțin să-i înărtască prin mai multe călțuri, căci altcum se va desvoltă între ei o adevărată luptă, întrecere după mila trecătorilor.

Din toată lumea.

În Berlin un om s'a dus cu o fetiță a sa la un birt, acolo a mâncat și băut bine, apoi plecă zicând birtașului să aibe de grije de fetiță, până să întoarce din niște afaceri; omul s'a dus și nu s'a mai întors, și fetița a rămas zălog la birtaș.

În Serbia dumineca trecută au fost alegerile de deputați cu care ocaziune guvernul a eșit învingător fiind guvernamentalii aleși în majoritate absolută.

Mészáros András, din comuna Gara, a omorît pe văduva lui Raici Stankó, pentru un cocoș.

Minerii din Pécs, s'au pus în grevă fiind că societatea n'a voit să le dea anticipație. Numărul greviștilor e de 2000.

Din M. Sziget s'a trimis la Fiume un tren cu 8000 lăzi cu sare pentru a fi expedit în Africa.

Prelat sinucigaș. Alois Julinszky, prepozit capitular din Lemberg, a pierdut în niște speculațiuni 60.000 cor. și pentru acest fapt s'a sinucis.

În America niște băeți, cel mai bătrân eră de 17 ani, cu signale false au oprit un tren și cu revolvere în mâni au stors bani de pe la pasageri. Poliția i-a prins tocmai, când împărțiau banii.

Un croitor lunatic din Budapesta, în-

tr'una din nopțile trecute a ieșit adormit din odaie pe fereastră și lunecând, a căzut și și-a frânt un picior.

Generalul Lord Buller, care a luptat contra Burilor — fără succes însă, a murit zilele trecute în Anglia.

În Dobrițin a murit judele român Iosif Nestor, fost locotenent de honvezi în anii 1848—49. A servit în corpul lui Vasvári, deci a văzut lupta dela Fântânele.

În jurul orașului Trencsén 5 persoane au fost lovite de trăsnet, dintre cari două persoane sunt moarte, iar trei rămași în viață, grav răniți însă.

VARIETAȚI.

Populațiunea pământului. În senzul statisticei compuse de biroul statistic al Statelor-Unite pe partea cunoscută a rotogolului pământesc trăesc 1563 milioane de oameni. A treia parte dintr'aceștia, adecă 558.862,000 sunt creștini. Sunt 272.538,000 romano-catolici, 166.066.000 reformați, 120.157,000 greco-catolici, 216 milioane și 630,000 mohamedani, 137 milioane 935,000 budhiști, 209.659,000 hindu, 231.810,000 de legea lui Konfucius, 249.000,000 sintoști, 157.000,000 fetisiști și 11.222,000 ovrei.

*

Pentru ce a fost arsă de vie Joana d'Arc. E interesant de știut, pentru-ce a fost condamnată să fie arsă pe rug Jeanna d'Arc, fecioara dela Orleans. Anatole France, cunoscutul scriitor francez, atât de apreciat din nuvela Crainquebille, ne-o spune în documentata operă, ce publică, asupra acestei mișcătoare și poetice pagini din istoria mării republice.

Procesul fecioarei a început la 21 Februarie 1431, iar execuția barbarei sentințe a tribunalului a avut loc la 30 Mai, acelaș an. Jeanna a expiat în flacări pretinsele crime, de cari era învinovățită și pe cari o pancartă suspendată de un tâlp înalt, în fața rugului le rezuma astfel:

„Jeanna, zisă pe nedrept și „Fecioara“, mincinoasă, înșelătoare popoului, periculoasă fermăcătoare, superstițioasă, blăstămând pe Dumnezeu, prezumțioasă, batjocorind credința lui Isus Christos, lăudăroasă, închinându-se la idoli, periculoasă, crudă, depravată, invocând pe diavoli, apostată, schismatică și eretică.“

Nenorocita, care era acuzată de atâtea mari și îngrozitoare crime, într'o vreme când închiziția era atot puternică, nu avea decât 18 ani și șase luni. Ea a trebuit să expieze pe rug dorința și visul de a scăpa Francia de pustiirea engleză. Biserica i-a făcut o crimă din dragostea ei nemăsurată pentru patrie!

Detaliu demn de reținut. Episcopul, care a instruit procesul și a presidat mai pe urmă și tribunalul eclesiastic, care a condamnat pe Jeanna d'Arc să fie arsă de vie, se numeă Pierre „Chauchon“, — ironie a soartei, care explică cruzimea și sălbăticia acestui propoveduitor al blândeii învățături a lui Christos.

*

O poveste hotentotească. Hotentotii, oameni aproape sălbatici, au totuși o mare inteligență și multă înțelepciune ceea-ce dovedește și povestește a lor: „Boala leului“.

Se zice, că odată leul, regele animalelor era bolnav. Toate animalele cu mic cu mare au venit să-l vadă și să-i spună o vorbă de mângăere. Numai șacalul n'a venit, pentru-că a văzut de pe urmele animalelor, că ele nu se mai întorceau ci duse rămâneau. Hiena atunci l-a pârît pe șacal la leu zicând:

— Eu vin să cercetez, dar șacalul nu vrea să te vadă.

Leul trimise deci pe hienă la șacal să-l cheme la dânsul. Șacalul veni și leul îl întrebă:

— Dece n'ai venit nici-odată să mă vezi? Șacalul răspunse:

— Nu te supăra, domnule! Când am auzit, că unchiul meu (adecă leul) e așa bolnav, am mers la medic și l-am întrebat ce medicină ar fi bună leului să-i aline durerile. Medicul mi-a spus: „Să prindă hiena, să-i tragă pielea și să se înfășure în ea încă până-i caldă; atunci va iarăși sănătos.“ Hienei însă nu i-a păsat nimic de durerile unchiului meu.

Atunci leul s'a mâniat, apucă pe hienă și-i trase pielea de pe trup și se înfășură în ea. Hiena răcnea din toate puterile. Iar șacalul merse liniștit și neconturbat acasă.

*

Sfaturi pentru prelungirea vieții.

Medicul Weber din Londra, care acum e de 80 ani, dar sănătos la trup și suflet, dă următoarele sfaturi, pentru ca omul să poată ajunge la vrâsta înaintată:

În fiecare zi mișcare în liber, în aer curat, iar acasă gimnastică pentru dilatarea căilor de respirație, moderație în mâncare și beutură și în toate plăcerile trupesti; în casă se fie totdeauna aer curat, corpul trebuie oțelit în continu pentru a rezista boalelor; culcare de vreme pentru a-ne putea scula dimineața de vreme; e destul să dormim 6—7 oare la zi; dăi sau spălături pe tot corpul în fiecare zi pentru a ține pielea în continu curată; desvoltarea capacității spirituale prin muncă regulată spirituală; să căutăm cât de des a avea momente vesede, liniște și speranță în viitor și în toată viața să avem voință tare și simț de dorință pentru a putea suporta și învinge amarul vieții, să ne ferim de alcool (rachiu) și de distracțiile, cari ne slăbesc puterea trupului.

Weber spune că toate aceste le-a încercat la sine și că nu-i așa greu să le urmăim.

2218—908. sz. kig.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că elaboratul, făcut de inginerul Emil Takács, privitor la ocupațiunile din izlazul comunal, este expuz spre vedere publică în 16 și 17 Iunie a. c. în cancelăria senatorului prim dela 8—12 oare a. m., în care timp cei interesați pot a-și face observările, cari se vor lua la protocol și se vor subșterne comisiunii de supraveghiere și autentificare.

Caransebeș, la 12 Iunie 1908.

Bordan,
primar.

2200—1908. sz. kig.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrét tétetik, hogy Karánsebes város területén lakó minden férfi aki magyar honos a folyó esztendőben legalább 26-iki életévét betölti, a magyar nyelvet bírja, azon írni és olvasni tud, s amennyiben ideiglenes adómentességet élvez 20 kor. egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra való tekintett nélkül köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajós kapitány, gazdász, gyógyszerész, végyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá aki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát végzett, végül aki a közép iskolai záróvizsgát letette f. évi június hó 10—17-éig a hivatalos órák alatt az esküdt képes egyénekről szerkesztendő alap lajstromba leendő felvétel végett Inándy György h. főjegyző irodájában személyesen vagy meghatalmazott által is jelentkezhetik.

Karánsebes, 1908. évi június hó 9-én.

Bordán Octáv
polgármester.

PARTEA LITERARĂ.

Uitat

S'a sculat de dimineață, s'a îmbrăcat răpede, adecă ce îmbrăcăminte? și-a pus halatul și scufia pe cap, și s'a scoborît în grădină. Dar n'a stat mult supt umbra rece a copacilor; îl chinuia parcă un gând ascuns, un gând îmbucurător care avea să se împlinească. Și, e ca și când ar fi fost să găsească această bisuie undeva, pe o masă în colțul vre-unui sertar, boierul grăbi să-se întoarcă în odaia lui. Bău pe jumătate cafeua, deschise geamul, și când mănunchiul de raze se împrăștie pe podelele curate, începu să îngâne un crîmpeiu dintr'un cântec. Simția o voioșie rară. O voioșie rară, el, care nu răsese de ani de zile, care nu mai ținea minte, de când nu avuse o clipă liniștită, — liniștită în toată puterea cuvântului; o voioșie rară, el, sufletul chinuit de singurătatea apăsătoare a celor patru odăi goale de lucrurile pierdute, în mezaturi — pentru datorii, — fapt ce depărtase pe toți ai lui.

Și de-odată ochii boierului întâlnea colțul alb al plicului virit supt mușamaua mesei. Luă scrisoarea, o deschise și ceti pentru a nu știu câta oară rândurile ce i-se păreau scrise mai ceteț, deși nu se deosebiau întru nimic de celelalte.

...„Și mai am să-ți aduc prin aceasta o mare veste: nepotul meu și al tău se însoară. Joi seara, la ceasurile opt de seară, o să-ți trimeată o trăsură să te ducă la biserică. Să fii gata, și să te îmbraci ca pentru o asemenea sfântă slujbă.“

Azi era Joi: seara de astăzi avea să aducă ceasurile opt. Cum să nu se gătească? Dar numai decât! O să caute hainele lui cele bune. Se simțea atât ușor, de când știa că-i iertat de către aceia pe cari dânsul îi iubia în tăcere.

Puse plicul la loc, luă chea, și alergă în camară. De mult nu umblase broasca ruginită a lăzii: — se deschise cu un scrâșnet de ciudă parcă. Bătrânul luă pânza de borangic de de-asupra, mai scoase o blană, câteva mărunțișuri, și surtucul negru-

verziu, neîmbrăcat de atâta vreme, ieși la iveală. Îl luă de cheotoare și-l duse în sală, la lumină. Doar căptușala era rosă supțioară, și la poale, din dos; — ei, asta nu se bagă de samă. În față însă îi lipsia un bumb; nici asta nu era mare lucru —, o să-l coase. Așeză surtucul pe un scaun și porni, din nou, în cămară. Jiletca era bună, chiar foarte bună, — nouă-nouță. Când își făcuse hainele, jiletca îl strânga, și nu o purtase nici-odată. Cei mai purtați erau pantalonii, — erau grozav de roși pe jos, la călcie. Bătrânul își făcu planul: o să-i scurteze de un deget, și, cum era mult mai slab, poate nu i-or fi scurți.

Întinse toate hainele pe pat. Se vedea îmbrăcat cu ele; um zîmbet de deosebită mulțămire îi flutura pe buze. De odată se opri: Dar pălăria? În fundul sălii, pe un dulap, îl aștepta în cutia ei. O scoase: o pălărie naltă, cenușie, cu marginile largi; căptușala, de mătășă albă, era curată, fața însă pierduse puțin din lustru. Veni d'inaintea ciobului de oglindă, și-o puse pe cap: — cam mare. Cum se putea! Altă dată parcă îi era crescută! Ce-i dreptul, tare de mult. Câți ani să fie? Păi o cumpărase...

... Dar, bine, de asta avea să se îngrijească el acuma; avea vreme să se gândească. Ia ce făcuse odată! Și, ca să câștige vremea ce pierduse, se duse repede, să se vadă, în odaia de alături, în geamul ferestrei ce da în umbra deasă a grădinii și slujia, vara, drept oglindă. Aici deși se vedea mai șters decât în ciobul de dincolo, în schimb se arăta întreg. — O să meargă și pălăria. În cutie găsisse și mănușile, — galbene de niel. S'ar fi convenit albe. Dar la un bătrân ca dânsul! Totul e că avea și mănuși: o să le ție numai în mână, fără să le puie.

Glasul mătușei Marghioala îi rupse firul trebilor.

— Poftim la masă.

— Nu mănânc, n'am vreme... o să gust deseiră ceva după nuntă, la nepotu-mieu... Mai line adu-mi ac și ață, și ajută-mi.

C-i mai lipsia? A! cravata. Ei, dar când rămâne vorba numai pentru cravată!

Cu acul în mână, se plimba de la o cutiuță la alta; îi lipsia bumbul, ce trebuia să coase la surtuc. Greu era de găsit unul la fel. S' hotărî; scoase pe cei doi de la spate — ceia nici nu se băgau de seamă, seara, — i cusu pe unul în față. Cu pantalonii era nai mult de lucru; chemă și pe mătușă Marghioala, și unul de o parte, a-l tul de alta, lupă multă trudă, îi scurtă, așa încât să nu se vadă rosăturile. Haine, mănuși, pălărie..., iar se lovi de cravată. Avea una vișinie, — nic nu era de vorbit. Trebuia să-și facă alta. Pentru întâia dată îndrăzni să deschidă săducul unde păstra rochiile și lucrușoarele amase pe urma cucoanei Sultana, soția dunisale, trecută de mult în lăcașul de odihnă al celor drepti. Supt un macat ce învălea un malacof, găsi o rochie de faiu negru, și, temurând, ca și când ar fi făcut o faptă pentru care cocoana Sultana l-ar fi țiat de rău, âie dintr'un volan, de desupt, o țășie întreagă!

Două ceasuri în cap țivi cravata. Mătușă Marghioala îi crohmoli o cămașă cu piepti tari, dați cu lumânare de oporimanțetă, de luciau ca sticla.

Ceasornicul bătu șese ceasuri. Bătrânul

tresări. Trebuia să se pregătească. Mătușa Marghioala se învârtia ca un titirez pe urma boierului, care nu-și mai găsia locul, când în fața sfărâmăturii de oglindă, când într'un colț căutând o batistă, când într'alt colț căutând un bold. Pe măsură ce se gătia, pe' aceeași îi creștea și inima, când se văzu îmbrăcat gata, și văzu că-l prinde, că pare mai tânăr cu zece ani, cel puțin: credea că visează. Își desfăcu fiongul cravatai și-l făcu din nou mai înfoiet, și își potrive încă odată părul, — dat în sus, de-asupra frunții.

Ceasul bătu șapte ore. Bătrânul își puse mânușile și pălăria, — puțin pe frunte, și 'n spre dreapta. Ochii îi săgetau. Cel tânăr e boierul Alecu Condre! La ușă, cu mâna pe obraz, uimită, mătușa Marghioala nu-mai cunoaște.

— Hai, Marghioalo, deschide poarta: birjarul poate o vrea să tragă în ogradă.

Când auzi scârțăitul porții, îi trecu prin inimă un fior. Huruitul unei trăsuri se deslușia în depărtare.

— Marghioalo, ai deschis bine poarta? Știi ce-a pățit bietul Vasile când și-a zdrobit droșca de un stâlp?

Boierului Vasile i-se întâmplase lucrul acesta acum vr'o doisprezece ani! Cum se topesc ani de năcazuri într'o singură clipă de fericire!

Uruitul trăsorii se pierdu în celalalt capăt al uliței, după ce zângăni cu vuietul ei geamurile odăii.

Bătrânul se plimba în lung și 'n lat.

Cam întârziase trăsura. Bătuse opt ceasuri; opt jumătate. Aproape de nouă, se auziră roțile unei alte trăsuri, venind în fuga mare. „Se grăbește,“ gândi boierul, și ieși până lângă scări. Trăsura trecu înainte ca fulgerul.

— Marghioalo, stai la poartă: poate că nu nimerește casa.

Tremurând de nerăbdare, se întoarse în casă. Ar fi vrut să steie lângă fereastră să zărească cele două fanare ale trăsorii, apropiindu-se, dar nu putea; ocolia masa, se ducea până la sobă, se întorcea iar. La zece ceasuri încă nu venise nimeni. Fiecare clipă ce trecea, era o împunsătură de cuțit în inima lui; fiecare vuet, o nouă nădejde.

Dar nu putea să nu trimeată după dânsul, îi scrisese doar lămurit sora dumisale. Luă scrisoarea de supt mușama și ceti iarăși cele câteva rânduri: „Joi seara, la ceasurile opt“... și sfârșitul: „să fi gata...“, să te îmbraci frumos..., o asemenea zi.“ Sări unele cuvinte pe care le avea la locul lor în minte. Făcuse întocmai așa. Nu, nu se poate să nu-i trimeată trăsura...

Era târziu de tot, trecuse de miezul nopții, și nimeni nu venise. Mătușa Marghioala dormita lângă ușă. Boierul o văzu și o trimise la culcare. Apoi mai stete o clipă lângă fereastră. Simiți că ceva îi umple pieptul, un vâlmășag cald ce i-se ridicase până la ochi și-i înăbușia răsufierea. Veni n mijlocul odăii, își luă pălăria din cap,

voi să-și scoată mânușile, dar nu putu. Durerea îl învinse. Căzu pe scaun, își lăsă fruntea pe masă, și izbucni într'un plâns sfâșietor.

Îl uitase.

EM. GIRLEANU.

No. 1636/1908.

Publicațiune.

În zilele dintâi a lunii lui Septembrie a. c. st. n. își iau începutul prelegerile în clasa I și II a gimnaziului superior din Caransebeș.

După informațiunile primite dela direcțiunea acestui gimnaziu înscrierile școlarese vor face în 1 și 2 Iulie a. c.

Pentru înlesnirea cercetării acestui gimnaziu de către fiii foștilor grănițeri, Comunitatea de avere, face cunoscut că va primi în internat 120—130 de elevi, fii d'ei împăduriților, care pe timpul de școală, pe lângă hainele indispensabile vor beneficia și de întreținere gratuită.

Părinții, respective tutorii pruncilor primiți în internat vor avea, așa dară să grijească numai de plățirea didactului și a taxelor de înscriere școlare, de procurarea cărților și a recvizitelor necesare pentru desemn și scriere.

Onoratul oficiu comunal este rugat

a publica interesaților, că acei grănițeri, cari doresc ca fiii lor, înscriși în I și II gimnazială, să fie primiți în internatul Comunității de avere să-și înainteze rugările până la jinea lui Iunie a. c. st. n.

Petițiilor sunt a se accludă:

1. estras de botez,
2. atestat școlar,
3. atestat estradat din partea autorității competente precumcă, aparține familiilor împăduriților.

Părinții acelor elevi, cari au fost în anul școlar 1907—8 alumni ai internatului au să alătore rugării numai atestatul despre progresul în studii.

Caransebeș, la 4 Iunie 1908.

Constantin Burdia m. p.

Consilier aulic, președinte.

In comuna Buzeu

(ROMÂNIA)

se află spre vânzare 573□ metrii, loc din parcela la Nr. 5. Bulevardul Vitorului.

Informațiuni mai aproape de administrația acestui ziar.

R. GRAU, CARANSEBES

Telefon 47.

păpuțar.

Telefon 47.

Cel mai mare magazin de ghetete pentru dame, domni și copii.

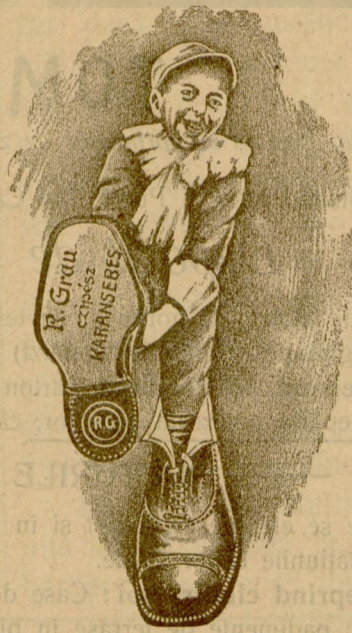
Singurul vânzător a renumitelor fabricate:

Cobrak și Danubia

precum și a ghetelor curat americane.

Face ghetete fine și moderne după măsură.

≡ Reparează prompt și effin. ≡

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Multe referințe de primul rang.

Indrumări și prospecte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie și electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

TELEFON 63—01.

Mersul Trenurilor

Din Caransebeș la Lugoș pleacă :

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și
Duminică la 6 oare 2 min. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 28 min. dim. și
11 oare 21 min. a. m.

Trenul personal: la 3 oare 55 m. dim., 9 oare 42
min. a. m. și 4 oare 59 m. p. m.

Din Lugoș la Caransebeș sosește :

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 53 min. p. m. și
10 oare 33 minute seara.

Trenul de persoane: la 8 oare 48 min. dim.
la 10 oare 42 m. a. m., la 5 oare
57 m. p. m. și la 9 oare 56 m.
seara.

Din Caransebeș la Orsova pleacă :

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 53 m. p. m. și
la 10 oare 29 m. seara.

Trenul de persoane la 10 oare 42 m. a. m.
și 5 oare 57 m. p. m.

Din Orsova la Caransebeș sosește;

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și
Duminica la 6 oare 2 m. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 28 m. dim. și
la 11 oare 21 m. a. m.

Trenul de persoane: la 9 oare 42 m. a. m.
și la 4 oare 59 m. p. m.

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehădia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replăti-
bile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale;
împrumuturi cambiale cu acoperire hipote-
cară, escontează cambii cu 3, eventual cu
2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni,
acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe ama-
nete și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele
neridicate se adaugă în 6 luni, anume la
1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la ca-
pital și se fructifică mai departe. Darea
pentru interesele de depuneri o solvește
institutul. Depuneri se pot face și prin poștă,
având a se indica adresa exactă a de-
ponentului. Rezolvarea urmează cu întoar-
cerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot
face prin poștă.

Direcțiunea.

BĂILE BUZIAȘ

◆ stațiune de căi ferate, postă și telegraf. ◆

Dela gara de nord din Pesta vagon accelerat direct. Sezonul dela 15 Mai până 15 Sept.

Băi speciale pentru bolnavi de inimă

pentru boale femeiești, la boale de beșică și rinichi,
la boale de piatră și nisip, cataruri de intestine și
de stomac. Contra anemiei, contra limfaticismului
și contra rachitamului, contra slăbiciunii generale
și contra boalelor de femei. Izvoare radioactive cu

acid carbonic și sărate și izvoare fenginxase cu acid carbonic.

Prospect se trimite la dorință.

Direcțiunea băilor.

**Produsele de acid carbonic
ale băilor MUSCHONG-BUZIAS,**

se expediază în afară de cartel imediat în orice cantitate acid carbonic
natural din izvoarele renumite ale BĂILOR BUZIAȘ.

Să nu se confundă cu apele produse în mod artificial, cari n'au conținut așa bogat de acid carbonic.

— Serviciu prompt și conștientos! —

Adresa telegrafică: MUSCHONG, Buziásfürdő.

Telefon interurban Nr. 18.

BAZARUL „LA COROANA“

Kohn & Zweig

CARANSEBEȘ

Recomandă prăvălia lor bine
asortată în mode, manufacturi
și mărfuri curente.

Noutăți de sezon se pot cumpăra totdeauna.

BAZARUL „LA COROANA“

TOMA FINZ

Măestru lemnar, întreprinzător de zidiri și negustor de lemne în Caransebeș.

Recomand M. On. Public din Caransebeș și jur bine asortatul meu

Deposit de lemne de clădit

de brad, de molin, de gorun și de teiu, de blane de latezi, de trepte, de scânduri
de molin ghiluite și ghinuite (gefalzt) pentru padimente, toate deplin uscate, mai
departe **Cement de Portland**, carton asfaltat pentru acoperiș, pături de izolare,
penru a depărta umezeala pereților, cătrână (boază) și carbolineu cu

— PRETURILE MAI MODERATE —

Comandele se efectuează prompt și în modul cel mai conștientos și se expediază
în toate stațiunile căilor ferate.

Întreprind clădiri noi: Case de locuit, clădiri de școală, de biserici și de
poduri, fac padimente de terrase în biserici și primesc tot felul de renovări la
edificii vechi, fac acoperișuri de carton asfaltat în calitate excelentă și pe acope-
rișuri vechi de șindilă, acoperișuri bine probate.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai
:: moderate la administrația foii noastre. ::